

Η κήρυξη του πολέμου

(ΚΜ) Ναι! Θυμάμαι ότι όταν ξαφνικά ήχησαν οι σειρήνες, δεν ξέραμε για ποιον λόγο ήχησαν οι σειρήνες, και τότε το μάθαμε, βάλουμε το ραδιόφωνο, ήτανε... η μητέρα μου ήτανε απ' τους λίγους που είχανε ραδιόφωνο εκείνη την εποχή και μαζευτότανε η γειτονιά για ν' ακούσουμε... Και ακούσαμε το διάγγελμα και του Βασιλιά και του Μεταξά, και είχανε βάλει όλοι τα κλάματα, αλλά όχι από φόβο, αλλά από υπερηφάνεια που ο Μεταξάς είχε πει «Όχι»! [Χτυπάει ρυθμικά το χέρι του] Τότε, λοιπόν, ήτανε πρώτη φορά που ένοιωσα Έλληνας! Αυτή τη στιγμή ήτανε τόσο μεγάλη η εθνική υπερηφάνεια, την οποία νιώσαμε όλοι και ιδίως με τις πρώτες μεγάλες νίκες που έγιναν... Είχε αναρτήσει η μητέρα μου, θυμάμαι, στο Πολυϊατρείο, έναν χάρτη της Ελλάδος και κάθε φορά που παίρναμε μία καινούργια πόλη, ο ελληνικός στρατός, βάζανε σημαιούλες εκεί, ούτως ώστε βλέπανε την πρόοδο. Όταν ανακοινώθηκε η επίθεση της Γερμανίας, τότε εξακολουθούσε να υπάρχει αυτός ο εθνικισμός, ο έντονος, και η υπερηφάνεια. Και όταν μπήκαν οι Γερμανοί, όλοι είχαμε, θυμάμαι, κλειστεί μεσ' στα σπίτια και είχαμε κλείσει τα παντζούρια, ούτως ώστε να μην τους δούμε καν που έμπαιναν. Ήτανε δηλαδή μία νέκρα φοβερή υποδέχτηκε τους Γερμανούς! [Τονίζει τη λέξη «νέκρα»] Οι οποίοι στην αρχή, κατά κάποιον τρόπο, προσπάθησαν να μας προσεταιρισθούν ψυχολογικά. Και σε μας τα παιδιά, πολλές φορές όταν πηγαίναμε κοντά μάς λέγανε «Έλα να πάρεις σοκολάτα...» και τα λοιπά, αλλά ποτέ, δηλαδή δεν... θυμάμαι... Θυμάμαι πάντοτε μας είχανε πει «Δεν θα πάρεις ποτέ τίποτα από το χέρι του εχθρού!» Και παρ' όλο τότε που την λιγουρεύαμε, τρέχανε τα σάλια μας, κυριολεκτικά, όταν μας δίναν τη σοκολάτα, δεν την παίρναμε. Και σηκωνόμαστε και φεύγαμε.